

SVOBODNA SLOVENIJA

ASO (LETO) XXL (15)

No. (štev.) 26

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

29. junija 1962

Združene države

Evrope

V Svobodni Sloveniji smo že ponovno poročali o prizadevanju in naporih najvidnejših evropskih osebnosti za ustvaritev Združenih držav Evrope. Bralcem smo povedali, kdaj in pod kakšnimi okolnostmi je ta ideja nastala, kako se je med obema svetovnima vojnama razvijala, med vojno zamrla, po njej pa znova zaživela iz ruševin povojne Evrope s tako silo, da je s pomiritvijo Nemcev in Francozov ustvarila solidne osnove za nadaljnjo graditev evropske državne skupnosti. Nastal je Skupni evropski trg, ki je v svetu danes že tako močna gospodarska sila, da je v njej svetovni komunizem spoznal svojega najnevarnejšega nasprotnika za izvedbo svojih načrtov.

Vzperedno z gospodarsko združitvijo šestih evropskih držav — Zahodna Nemčija, Francija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg in Italija — je šlo vstric prizadevanje tudi za politično integracijo Evrope. Želja, da bi do nje čimprej prišlo, je skupna vsem državam, ki sestavljajo Skupni evropski trg. Večina teh držav si politično integracijo Evrope predstavlja tako, da se morajo te države tudi politično povezati tako močno med seboj, da ne bodo imele skupno samo gospodarsko politiko, ampak tudi zunanjo in obrambno, skupni evropski parlament in skupno evropsko vlado, ki bo odgovorna samo evropskemu parlamentu. Tako politično integracijo si poleg Zahodne Nemčije zamišljajo tudi Belgija, Nizozemska, Luksemburg in Italija. Predsednik francoske republike de Gaulle, ki je tudi velik pobornik za ustanovitev Združenih držav Evrope, pa je drugačnega mnenja. Politična evropska integracija naj bi obstajala v tem, da bi Združene države Evrope postale domovina domovin, t. j. neka naddržavna zveza, ki naj bi združevala svobodne, demokratske in neodvisne evropske države, ki bi se ji pridružile. Za vsklajitev teh dveh stališč so imeli de Gaulle, dr. Adenauer in Fanfani že ponovne razgovore, po katerih so vedno izjavljali, da so se za močan korak približali cilju, t. j. ustvaritvi Združenih držav Evrope.

Med tem, ko se de Gaullovo stališče za politično integracijo Evrope razlikuje od pogledov, ki jih imajo o tem vprašanju voditelji ostalih držav Skupnega evropskega trga, pa francoski krščanski demokrati s svojima prvakoma Schumannom in Pflimlinom na čelu, zahtevajo enako politično integracijo skupnosti evropskih narodov kot Zahodni Nemci in ostale države Skupnega evropskega trga. Istega mnenja so tudi francoski socialisti pod vodstvom Guya Molleta. Prav tako večina konservativcev, t. j. neodvisnih poslancev v francoskem parlamentu.

Ta želja in zahteva je prišla pri krščanskih demokratih do izraza takoj, ko je general de Gaulle objavil svoje poglede o zgraditvi Združenih držav Evrope, na ta način, da so vsi člani krščansko-demokratske stranke izstopili iz de Gaullove vlade. Še bolj pa v zadnji zunanji politični debati v francoskem parlamentu. Po zunanje-političnem poročilu zunanjega ministra Mauricea Couve de Murvilla je povzel besedo predsednik parlamentarnega zunanje-političnega odbora krščansko-demokratske poslanec René Simonett ter prebral od 280 poslancev krščansko-demokratske, socialistične ter konservativne stranke podpisano deklaracijo, v kateri njeni podpisniki med drugim izjavljajo:

„Podpisniki resolucije, Francozi, ki ne morejo izpovedati svojega mnenja z glasovanjem (franc. vlada namreč ni dopustila glasovanja o zun. politik., op. ur.), poudarjamo svojo željo, da bi videli Francijo vstopiti na pot evropske edinstvi, katero si predstavljamo kot demokratsko skupnost narodov, ne pa kot vrsto konferenc med vladami“ po vzoru diplomatske preteklosti. Poudarjamo svoje prepričanje, da bo samo enotna Evropa združena v enakosti pogoj za Združeni državi Amerike v Atlantski obrambni organizaciji obvarovala bodočnost naših svobod in tudi mir.“

Ko je poslanec Simonett prebral gornjo resolucijo, je vstalo vseh 280 poslancev, ki so jo podpisali, ter zapustilo poslansko zbornico.

Rusk potuje po Evropi

Ameriški zunanji minister je pretekli terek odpotoval iz Washingtona na 10 dnevno potovanje po zahodni Evropi. Pred odhodom je imel nov sestanek s sovjetskimi veleposlanikom v Washingtonu, Dobryninom, glede berlinskega problema, na katerem pa ni, kakor tudi ne na prejšnjih, prišlo do nebenega zbližanja pogledov med obema veleposlanikoma o tem problemu.

Najprej se je Rusk ustavil v Parizu, kjer je imel konferenco z de Gaullem. Z njim je razpravljal o atomski oborožitvi, o evropskem skupnem trgu ter o politični bodočnosti Berlina in obeh Nemčij. Potrdil je de Gaulleu ameriško atomsko politiko, da ZDA ne nameravajo deliti atomske oborožitve ne znanosti s Francijo, de Gaulle pa ga je znova zagotovil, da bo Francija nadaljevala sama s svojo atomsko oborožitvijo in da ne bo prošla ZDA, naj spremenijo svoje tozadevno politiko do Francije podobno, kakor so to storile z Anglijo. Dobil pa je Rusk od de Gaulle zagotovilo, da bo Francija dala zaveznikom na razpolago svojo atomsko silo v slučaju konflikta z Vzhodom. O vključitvi francoske atomske sile se bo Francija razgovarjala z ZDA tudi pozneje, ko bo za to še bolj pripraven čas, in sicer potem, ko bo Anglija vstopila v Skupni evropski trg in končno v evropsko politično zvezo. Takrat bo tudi ves evropski položaj veliko drugačen od današnjega.

Iz Pariza je Rusk odletel na 2½ urni obisk v zahodni Berlin, kjer se je sestal z zahodnoberlinskim županom Brandtom in si ogledal komunistični zid.

V Bonn se je nato sestal na daljšo konferenco z Adenauerjem ter mu zagotovil, da so ZDA že opustile svojo idejo o mednarodni kontrolni dohoda v zahodni Berlin kakor tudi nad mestom samim. Vse dotlej, dokler bodo sovjeti zahtevali umik zahodnih vojaških sil z zahodnega Berlina, bodo ZDA odklanjale prej omenjeno idejo. Z Adenauerjem je Rusk razpravljal tudi o problemu vstopa Anglije v Skupni evropski trg in dobil od njega zagotovilo, da članice te gospodarske skupnosti ne nameravajo postavljati Angliji nobenih političnih zahtev za njeno vključitev.

Izbruh krize med Kitajsko in Formozo

Kitajski komunisti so v zadnjih tednih začeli v provinci Fukien, vzdolž obele nasproti Čangkajške Formoze grmaditi velike vojaške sile, dovažati letala in topništvo ter izseljevati tam žveče prebivalstvo, razen zdravnikov.

Ameriški in angleški opazovalci postavljajo dve teoriji:

1. Da se komunistični režim v Pekingu, težko prizadet zaradi pomanjkanja živil, industrijskega zloma in nemirov v notranjosti države, pripravlja na obrambo iz strahu pred tolikokrat napovedano Čangkajško ofenzivo s Formoze. Čangkajšek je že ponovno izjavil, da bo napadel kitajsko celino, čim bo ugotovil, da so se v notranjosti Kitajske začeli upori proti rdečemu režimu;

2. Da grmadenje vojaških sil ob Kitajski pomeni pripravo na napad na Formozo. Ta korak francoskih parlamentarcev jasno dokazuje, kako močna je ideja Združenih držav Evrope in kolikšna je nujnost po njeni politični integraciji tudi v Franciji.

Nov razveseljiv znak, da smo vedno bliže uresnitvi zamisli največjih pobornikov zamisli Združenih držav Evrope, je pred dnevi dal zahodnonemški kancler in predsednik nemške krščansko-demokratske stranke dr. Adenauer v izjavi skupini funkcionarjev te stranke. Povedal jim je, da obstoja možnost, da bo prišlo najprej do politične združitve Evrope med Zahodno Nemčijo, Francijo in Italijo. Te tri države naj bi tvorile osnovo politične zgradbe Združenih držav Evrope, kateri bi se nato pridružile še ostale države.

V zvezi s to napovedjo je dr. Adenauer poudaril izredno važnost in pomen tesnega prijateljstva, ki obstoja med Zahodno Nemčijo, Francijo, t. j. med nemškimi in francoskimi narodom, in razgovorov, ki jih bo imel v začetku julija z de Gaullem v Parizu, kamor bo znova odšel na prijateljski obisk.

Nato je Rusk odletel na kratko konferenco v Rim, od tam pa v London na dolge razgovore z MacMillanom. Temu je Rusk prinesel zgoraj omenjeno Adenauerjevo zagotovilo in izjavo, da bo vstop Anglije v evropsko skupnost povzročila velike pozitivne spremembe v zavezniki politični, vojaški in gospodarski politiki proti komunističnemu taboru in vsemu svetu sploh. MacMillan in Rusk sta razpravljala tudi o Nehrujevi nameri nakupa sovjetskih lovskih letal Mig-15 ter sta sklenila, da bosta Anglija in ZDA ponudile Indiji vsi pomoč za nabavo vojaških letal v zahodnih državah, ne v sovjetskem bloku. Nadalje sta razpravljala o novi krizi, ki nastaja med rdečo Kitajsko in Formozo ter je MacMillan zagovarjal idejo, naj bi otoka Quemoy in Matsu izročili rdeči Kitajski kot nebranjiva in strateško nevažna za Formozo.

Glavni del razgovorov med Ruskom in MacMillanom pa se je tikal vprašanja vstopa Anglije v evropsko gospodarsko in politično skupnost. Rusk je izjavil MacMillanu, da zahodnoevropske države vstopa Anglije v njihovo skupnost iz političnih razlogov ne bodo vedele in da je njegova vlada prepričana, da je čim prej priključitev Anglije v zahodno Evropo nujna. Članice Skupnega evropskega trga (SET-a) so sklenile, da bodo do leta 1970 odpravile vse medsebojne carine ter že razpravljajo tudi o skupni obrambi ter skupni zunanji, socialni in gospodarski politiki do ostalega sveta. Rusk je mnenja, da bi angleška priključitev pomenila večjo zavezniki enotnost in večjo evropsko prožnost na vseh področjih delovanja, medtem ko bi vključitev Anglije predstavljala nov razkol med zavezniki in hudo medzavezniki trgovinsko vojno. Zato ZDA hočejo vključitev Anglije v SET, medtem ko s ZSSR želi ravno nasprotno.

Iz Londona bo Rusk odletel še v Lizbono, kjer bo razpravljal s Salazarjem o problemu portugalskih kolonij v Afriki, ki naj bi po ameriškem mnenju postale čim prej neodvisne ter o obnovi pogodbe o ameriških vojaških oporiščih na portugalskem otočju Azor na Atlantiku.

obali nasproti Formози predstavlja predgroje za komunistično ofenzivo, tudi zaradi težkih domačih razmer. Komunisti da morda nameravajo napasti in zavzeti samo otoka Quemoy in Matsu, ali pa se morda spustiti v pustolovščino napada na Formozo, kar pa da je zaradi ameriških obrambnih obilic tega otoka manj verjetno.

Vsekakor se bo moral Kennedy, če se bodo razmere še bolj zapletale, kmalu jasno izjaviti glede ameriške politike do otokov Quemoy in Matsu. ZDA se se bile obvezale, kakor je znano, braniti Formozo in otočje Pescadore, otoka Quemoy in Matsu pa samo v slučaju, če bi kazalo, da komunistični napad nanju predstavlja prvi korak za naslednji napad na Formozo samo. Med svojo predsedniško kampanjo je Kennedy izjavil, da smatra otoka za „nebranjiva“ in da bo pazil, da „ne bo niti en Amerikanec umrl na teh dveh otokih“. Istočasno je pa tudi potrdil, da se bodo ZDA borile za ta dva otoka, če bo razvidno, da je napad nanju del komunističnega napada na Formozo in Pescadore.

V sedanjih napetostih na Dal. Vzhodu, je Kennedy ukazal okrepitev ameriških pomorskih sil v formozski ožini z novimi enotami, ki so odplule iz japonskih pristanišč proti Formози. Kitajske komuniste je na opozoril, da bodo ZDA Formozo branile.

Iz Moskve Peking deseti že ni dobil podpore za svoje grožnje proti Formози, pač pa na ravno nasprotno mrzel poliv, ko je Hruščov v Romurji izjavil, da atomska vojna ne bo prizanesla nikomu, tudi rumeni resni ne. Ta njegova izjava je naperjena proti Maoetungu, ki je ponovno izjavljal, da bo edina sila, ki bo izšla zmagevita iz atomskega konflikta, samo rdeča Kitajska in to zaradi svojega 600 milijonskega prebivalstva, ki ga vsega tudi atomske bombe ne morejo pokončiti.

I Z T E D N A V T E D E N

Predsednik brazilske vlade Tancredo Neves je v torek dal ostavko svoje vlade, da bi omogočil članom svojega kabineta udeležbo pri jesenskih parlamentarnih volitvah dne 7. oktobra. Predsednik republike dr. Goulart je naprosil zunanjega ministra San Tiago Dantas-a, naj bi sestavil novo brazilsko vlado. Mandatar predsednika republike za sestavo nove brazilske vlade pripada brazilski laboristični stranki (Trabalhista Brasileira), ki je po politični moči čele na tretjem mestu. Glavni brazilski stranki — Socialdemokratska stranka in Nacionalna demokratska zveza — sta nastopili z vso odločnostjo proti imenovanju Dantasa za predsednika vlade in v parlamentu njuni poslanci ne bodo glasovali za odobritev Dantasove vlade. Dantas pa misli, da se bo lahko naslanjal na podporo manjših političnih strank in na sindikate. V radijskem in televizijskem govoru je naglašal, da Brazil potrebuje vlado z močno avtoriteto, da bi lahko nastopala strogo po zakonu in izdajala ukrepe, ki jih zahtevajo sedanje izredne razmere. Pred Dantasom je govoril na isti radijski in televizijski postaji tudi guverner države Guanabara Carlos Lacerda ter je Dantasa silovito napadel. Očital mu je med drugim tudi diktatorske težnje in namene.

PO VOLTIVAH V KANADI

Zadnje kanadske volitve so prinesle presenečenje vsem štirim strankam, ki so se jih udeležile. Boljših rezultatov so pričakovali tako Diefenbakerjevi konservativci, kakor Pearsonovi liberalci, tudi nova Douglassova demokratska stranka, in stranka Socialnega kredita Roberta Thompsona.

Konservativci so sicer dobili največ poslancev (118), a so od zadnjih volitev nazadovale za 85 mandatov, liberalci imajo v parlamentu 96 poslancev in so konservativce porzili v njihovi trdnjavi v prov. Ontario. Močni so tudi v prov. Quebec. Nova demokratska stranka je dobila 19 mandatov, stranka Socialnega kredita, ki je skrajno desničarsko-konservativna politična skupina, bo pa imela v parlamentu 30 poslancev in bo igrala važno vlogo. Nanjo se bo moral opirati predsednik konservativcev Diefenbaker, ker sam s svojo stranko v poslanski zbornici nima absolutne večine.

Nazadovanju konservativcev v mestu Toronto in prov. Ontario so zlasti pripomogli številni novi naseljenci — že vsi kanadski državljani — ki so po večini volili liberalno stranko. V zadnjih letih si je njihovo naklonjenost skušala pridobiti tudi konservativna stranka, vendar je ostalo več ali manj samo pri obljubah, ker kaj več zanje vlada ni napravila.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Predsednik dr. Guido o ciljih svoje vlade

Predsednik dr. Guido je imel prejšnji teden dva govora. Prvega v torek pred praznikom narodne zastave, drugega pa na večerji pri inozemskih dopisnikih. V prvem je navajal razloge, ki so ga privedli, da je prevzel predsedstvo republike po odstranitvi dr. Frondizija. Naglašal je, da je čisto navaden državljani, da ni noben politični voditelj in tudi nikdar ni mislil to postati. Zato njegova sedanja vlada nima namena, da bi čim dalje ostala na oblasti, ampak bo na tem položaju samo tako dolgo, da izpolni svoje naloge: „zvesto svobodno volitve. Pohvalno je cmenial zadržanje vojske, katere naloga je čuvanje reda. Končno je poudarjal, da je v demokraciji vse mogoče doseči in uresniti, eno samo pa je nemogoče, da bi se v državi zgodilo, da bi se povrnila diktatura.

V drugem govoru pred inozemskimi častniki je pa dr. Guido poudarjal, da ima vlada resno in odrejeno politiko. Na oblast je prišla v skladu z zakonskimi predpisi in teh predpisev se tudi drži. Določil je tudi že njen konec in znani so njeni cilji. V državi je zagotovljen red in ustavne pravice. Povedal je tudi, da ves svet ve, da je

V Meksiku so za obisk ameriškega predsednika Kennedyja izvedli izredno stroge varnostne ukrepe. Levičarski elementi so namreč že sedaj začeli trošiti po mestu letake z napisi, da Kennedy nima v Meksiku nič iskati in da naj odide domov. Članek z enakimi zahtevami je objavilo tudi komunistično glasilo. Glavni predmet razgovorov, ki jih bosta ob koncu t. m. imela predsednika obeh držav Lopez Mateos in Kennedy se bo nanašal na aktivnejše sodelovanje Meksika pri izvajanju Kennedyjevega načrta Zveze za napredek.

Na Kubi se je znova začelo oboroženo nastopanje proti sedanji komunistični diktaturi. Do atentatov na vidnejše funkcionarje sedanjega komunističnega režima je prišlo tako v Havani, kakor tudi po mestih v notranjosti republike.

Nezadovoljstvo ljudstva proti režimu je splošno zaradi izredno slabega gospodarskega položaja in nezadostne preskrbe ljudi z živili. V mestu Cardena v provinci Matanzas so bile velike demonstracije ljudstva. Ljudje so v prevozu hodili po mestu ter vzklikali: „Dajte nam kruha, mi smo lačni.“ Komunistični nasilnik Castro je v odgovor na zahteve lačne množice poslal v to mesto tanke in topove ter jih dal voziti po ulicah, da bi z njimi preplašili ljudi.

Francosko letalsko družbo Air France je zadelo nova nesreča. Veliko potniško letalo Boeing 707 se je razbilo ob pečinah Antilov na otoku Guadalupe na potu iz Pariza v Santiago v Čile. Pri nesreči so izgubili življenje 103 potniki in 10 članov posadke. Med njimi je tudi poveljnik letala znani francoski pilot Andre Lesieur, ki je navadno vodil letalo, če je z njim potoval predsednik de Gaulle. Prav tako je v nesreči našel smrt znani kolumbijski pesnik Jorge Gaitan Duran.

Zahodnoevropske države so se sedaj združile tudi v skupnem raziskovanju vesolja. Ustanovile so Evropsko organizacijo za vesoljsko raziskovanje, v katero so vstopile: Francija, Anglija, Zahodna Nemčija, Italija, Španija, Nizozemska, Belgija, Švica, Avstrija, Danska, Švedska in Norveška.

Takoj bodo začele z raketnimi poskusi v atmosferi, pozneje pa s sateliti in tudi z odletom na Luno. Prvi svoj satelit namerava nova organizacija izstreliti leta 1967, večjega pa leta 1969. Za prvih osem let dela so članice v to organizacijo vložile 300 milijonov dolarjev.

V Lizboni na Portugalskem je umrl največji portugalski pesnik in pisatelj dr. Julio Dantas.

V južni Tirolski so imeli prejšnji teden silovita snežna neurja, ki so povzročila veliko škodo.

Argentina v zunanji politiki na strani svobodnega demokratskega sveta.

Oba predsednikova govora je v nedeljski izdaji komentiral komentator velikega buenosaireskega dnevnika „La Nación“. Zlasti tiste odstavke, v katerih dr. Guido odgovarja tistim, ki bi radi vedeli, kdo v sedanji vladi „komandira“. La Nación med drugim ugotavlja tole: „V normalnem ustavnem življenju oborožene sile pazijo na ustavni razvoj, ukazuje pa predsednik, opirajoč se na voljo volilcev ali stranke, s pomočjo katere je prišel na vlado. Toda v sedanjem položaju so oborožene sile edina osnova za podpiranje vlade, ki nima stranke in ki tudi nima nastanka v narodu. Oborožene sile so zato neizogibno „sovlada“ in se ne bodo mogle povrniti v normalni položaj tako dolgo, dokler ustavni predsednik ne bo zasedel stola predsednika Rivadavije. Če tega ne uvidijo, potem pravzaprav ne bo ukazov, pa tudi ne vlade, kajti vojska potem brez svoje pomoči vladati ni nič drugega kot abstrakcija. Tisti dan, ko je bil odstavljen dr. Frondizi, so oborožene sile zapustile položaj; čuvarja ustavnosti in so zasedle politično pozornost. Sedaj ni mogoče vzdrževati videza, da so se oborožene sile potem, ko je bilo izvršeno to dejanje s silo, znova povrnilo na svoje redne funkcije. Sedaj je treba dokončati

Južni Tirolci in zamejski Slovenci

Pod gornjim naslovom objavlja *Spectator* v goriškem katoliškem glasu z dne 7. junija t. l. primerjavo med položajem Južnih Tirolcev in zamejskih Slovencev pod italijansko oblastjo in odnos matičnih narodnih držav do obeh manjšin v Italiji. Ugovore so zanimive ter so naslednje:

„Južnotirolski Nemci se, kljub mamljivim vabam z leve in desne, kot narodna skupnost skoro neokrnjeno ohranjajo. Njihovo vprašanje je bilo z državopolitičnega gledišča rešeno z De Gasperi-Gruberjevim dogovorom leta 1946 v Parizu. Toda kljub temu, da jim je bila priznana enakopravnost in dvojezičnost, takšna, da pri nas o njej še zdaleka ne slutimo, se je prselilo po letu 1946 med nje veliko število ljudi iz starih, večinoma južnih pokrajin države, ki so ponekod, n. pr. v glavnem mestu Boznu in tudi v Meranu, v veliki meri spremenili mestno lice. Na pritožbe prejmejo po navadi odgovor, da ima vsak državljan polno pravico bivanja in naseljevanja in da se ne more omejiti pravica dotoka delavcev iz ostalih delov države, ki se industrializira in s tem gospodarsko dviga.

Isto se dogaja pri nas, sedaj predvsem v nabrežinski občini in še drugod (Domio, Frankovec v občini Dolina in polagoma v vsej tržaški okolici, v goriških predmestjih, predvsem v Štandreu, Podgori, da o Slov. Benčiji sploh ne govorimo). Tako Nemci tam, kakor mi tu, sodimo pa drugače, ker na dlani vidimo preračunano in načrtno doseljevanje. Tam gori je na strani Nemcev avstrijska vlada, ki z vso odločnostjo ščiti njih pravice tudi na mednarodnih forumih, ona tolmači mednarodni dogovor v nemškem duhu.

Kaj pa pri nas? Tu se vsi Slovenci brez razlike zavedamo težkega položaja, v katerem se kot narodna manjšina nahajamo. Ali medtem ko je pri Nemcih visoka zavest jezikovne skupnosti, ki jih drži vse skupaj v eno samo skupno narodno organizacijo, ki v borbi za njih koristi in zahteve predstavlja vse sloje in plasti nemškega prebivalstva, so pri nas slovenske sile razkropljene po raznih partijah, ki so pod taktirko ljudi internacionalističnega duha.

Medtem ko na Južnem Tirolskem uživa manjšina v celoti podporo svojih bratov in državljanov iz domovine, ni mogoče reči, da uživa podobno in nediskriminirano podporo tudi naša narodna manjšina v tržaško-goriško-višnjskem zamejstvu. Pripomniti pa moramo še nadalje, da je nemška manjšina na Južnem Tirolskem gospodarsko večinoma samostojna in neodvisna; da pri njej ni proletariata in da je tudi komunistična politika, ki aplicira pri nas tako rada taktiko: Cuanto peggio, tanto meglio — čim slabše, tem boljše — tako-rekto neznani pojav.

Mladi nemški človek in predvsem intelektualci, ki je dokončal šole ali univerzo, dobi takoj ugodno zaposlitev pri svojih ljudeh. Ni mu treba kriviti

svoje narodnostne hrbtenice. Voditelji manjšine niso nikakšni hlapi ali pokorne „dekke“ režimskih vsemanskih organizacij, kot se dogaja na Tržaškem in Goriškem v taboru, ki ima blagoslov matične države. Kulturni domovi, banke itd. so odprti vsem, so last vseh in neje ozkih političnih omizij in družbic. Pripadnikov manjšine ne delijo po kategorijah in ne merijo po narodni ali celo „napredni“ pripadnosti. Zato tudi ni mlačnežev in odpadnikov. Tako se ne bo pri Južnih Tirolcih nikoli zgodilo, da bi sin tajnika neke matični domovini naklonjene kulturno-gospodarske organizacije večal število kandidatov tuje „napredne liste“.

Dr. TISCHLER 60-LETNIK

Dr. Joško Tischler, višji študijski svetnik in sedanji ravnatelj celovške slovenske gimnazije je 8. maja t. l. praznoval 60-letnico svojega življenja, ki je bilo vse posvečeno slovenskemu življenju na Koroškem. Zato je bila ta prazna pravzaprav slavje vseh tistih Slovencev na Koroškem, ki ohranjajo v svojih srcih in dušah še krščansko in slovensko narodno zavest.

Po rodu je dr. Tischler iz Tinj, gimnazijo je študiral v Celovcu, univerzo pa na Dunaju. Kot srednješolski profesor je poučeval na gimnaziji v Celovcu, v Fierstenfeldu, zatem v Beljaku, odkoder so ga nacisti z družino pregnali v Bregenz. Od tu se je mogel vrniti na Koroško z ostalimi slovenskimi pregnanci šele leta 1945. Nekaj časa je nato poučeval na celovški gimnaziji, nato pa postal ravnatelj novoustanovljene državne gimnazije in realne gimnazije za Slovence, katere ravnatelj je še danes.

Vse dr. Tischlerjevo delo preveča globoka zvestoba narodu, iz katerega je izšel in za katerega je z vsemi svojimi sposobnostmi vedno deloval. Z njim je delil vesele in žalostne trenutke. Zadnjih je bilo več. Krivice, ki jih je trpel slovenski narod vsled zapostavljanja in načrtnega ponemčevanja, so bolele njega še bolj, ker je bil po mučniški smrti župnika Vinka Poljanca nosilec slovenskega kulturnega in političnega dela med Slovenci. Neustrašeno je vodil Slovensko prosvetno zvezo in ključeval junaško vsem udarcem nacističnih preganjancev, branil ljudi, kjer in kolikor je bilo mogoče, tolažil, kjer so bile krivice najhujše.

Po vojni je kot član deželne vlade zastavljal vse svoje sile, da je prišlo na Koroškem do zakonite dvojezičnosti šolstva. Zavzemal se je za pouk slovenskega na srednjih šolah v Celovcu, Beljaku, Tanzenbergu in št. Pavlu. Po njegovem prizadevanju sta dobili slovenski gospodinjinski šoli v št. Jakobu in št. Rupertu pravico javnosti.

Dr. Tischlerjevo politično delo je najtesneje povezano z ustanovitvijo Narodnega sveta koroških Slovencev leta 1949. Kot predsednik politične organizacije kat. usmerjenih Slovencev na Koroškem je ustanovil tednik „Naš tednik-Kronika“, bil pri dveh volitvah za koroški deželni zbor nosilec slovenske liste ter nastopal na neštetihih shodih pri volitvah v Kmetijsko zbornico in pri občinskih volitvah.

S Tischlerjevim imenom je povezana skratka vsa borba zadnjih desetletij za pravice koroških Slovencev in vse za-

devne vloge ter spomenice nosijo njegov podpis.

K 60-letnici so mu iskreno čestitale vse slovenske narodne organizacije in ustanove na Koroškem. Najlepša je bila peč čestitka slovenske mladine, ki je bila jubilatnu vedno najbolj pri srcu, ko mu je na veliki javni prireditvi z močnim mešanim zborom zapela za voščilo pesem Slovencev sem.

Čestitkam slovenskih rojakov na Koroškem se pridružuje tudi Svobodna Slovenija ter zaslužnemu in požrtvovalnemu ter nesebičnemu borcu za pravice Slovencev na Koroškem iskreno čestita ter mu želi še dolgo in srečno življenje.

LETOŠNJI SESTANKI SLOV. IZS. IZOBRAŽENCEV V EVROPI

Kakor v letu 1961, se bodo slovenski izseljenki izobraženci, ki žive v posameznih evropskih državah, sestali tudi letos na skupnem sestanku ter bodo razpravljali o aktualnih vprašanjih slovenstva v domovini in izseljenstvu.

Kongres izobražencev bo letos od 27. do 31. julija v Königsteinu pri Frankfurtu v Zvezni nemški republiki. Poleg slovenskih izobražencev bodo imeli tudi zborovanja emigranti ostalih narodov, ki trpe pod komunističnimi diktaturami. Zato bodo poleg predavanj, ki jih bodo imele posamezne narodnosti, tudi folklorni nastopi posameznih narodov.

Pri Slovincih bosta predavala o problematiki slovenstva v letu 1962 Leo in Milena Detela.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s prve strani)

delo: v razdobju od trenutka, ko je bil odstavljen dr. Frondizi, pa do zaprisege novega predsednika, oborožene sile nimajo druge odločitve kot „sovladati“.

Tako La Nación o nalogah oboroženih sil v sedanji argentinski stvarnosti.

Minister Alsogaray zahteva stabilnost vlade

Najtežjo nalogo v sedanji vladi ima brez dvoma minister za gospodarstvo ing. Alsogaray. Vse pričakuje rešitve od njega, od vseh strani lete očitki nanj.

Prejšnji teden je znova govoril po radiu in televiziji. Navajal je velike težave, ki jih gospodarstvu povzroča ogromni državni deficit 40 milijard pesov, zatem pa je med drugim izjavil: „Nikjer na svetu niso take gospodarske krize, kakor jo doživlja Argentina skušali reševati na demokratiški način in s svobodnim gospodarstvom ter brez enakovredne politične podpore. Ni mogoče, da bi ljudje, ki so odgovorni za gospodarstvo ali da bi gospodarski napori cele države trpeli politično zmedo. Pod takimi pogoji se v nobenem delu sveta nobeno gospodarstvo ni moglo opomoči, mi pa moramo to delati, ker je še danes veliko brezvestnežev in nestrpnih, ki ne vidijo, kam bodo spravili državo, če v sedanjem trenutku napravijo kako nesrečo. Če mislijo, da lahko opravijo oni bolje te stvari in hitreje, ali če imajo druga načrta, naj to povedo. Skušali bomo zbrati te informacije in jih upoštevati. Toda sedanjega razvoja naj nikar ne skušajo zavirati, kajti sedaj je naša zadnja priložnost za rešitve.“

Minister Alsogaray je zato že ponovno izrazil mnenje, da je za izvedbo ukrepov, ki so že bili in bodo še izdani, nujno potrebna stabilnost v državi. Zato da z razpisom predsedniških in parlamentarnih volitev ni treba hiteti, ker da bi volilna kampanja v državi slabo vplivala na gospodarstvo.

Minister Alsogaray se tudi zavzema za ustale plače in cen glavnim življenjskih potrebščinam vsaj za nekaj časa. V ta namen pripravlja dr. Cesar Bunge, ki mu je poverjeno koordiniranje vseh finančnih naporov za ozdravitev nevarnega gospodarstva, razgovore med predstavniki ministrstva za gospodarstvo, za delo in socialno skrbstvo, sindikati in delodajalci. Namen takega sporazuma naj bi bil tudi preprečenje bodočih stavk, ki povzročajo v gospodarstvu.

Še večje srečanje emigrantskih narodnosti bo pa ob velikem romanju izseljencev iz vsega sveta, ki bo od 2. do 8. avgusta za 10 letničo papeške enciklike „Exul Familia“. Poleg posebne audience pri papežu bodo folklorni nastopi posameznih narodnostnih skupin. Tudi tu bo poseben dan določen za vsak narod in tako tudi za Slovence.

V letošnjem letu se bodo znova zbrali tudi slovenski duhovniki v zamejstvu ter bodo imeli pastoralni tečaj po 15. avgustu v Trstu.

darstvu samo škodo ter pomanjkanje gotovine v privatnem in državnem gospodarstvu samo še povečujejo.

Prav tako za preprečenje delnih stavk, t. j. ukzv. dela „a reglamento“, kakor so delali poštarji od 8. do 22. junija ter je v tem času obležalo na poštah v državi okoli 8 milijonov pisem in drugih poštnih pošilk. Samo na buenosaireske glavni pošti jih je nad 2 milijona.

Za ublažitev pomanjkanja gotovine zlasti v privatni industriji minister Alsogaray pripravlja razpis notranjega posojila 9. julij.

S politično stabilnostjo v državi se tudi bavi že omenjeni komentarij v listu „La Nación“ in pravi, da te stabilnosti pod sedanjo vlado ni mogoče doseči. Politično stabilnost lahko državi povrne samo popolno ustavno stanje s polno šestletno predsedniško dobo. Zato je naravnost želeli, da bi vlada pohitela z izvedbo volitev, da bi do te stabilnosti, ki si jo minister za gospodarstvo ing. Alsogaray tako zelo želi, čimprej prišlo.

Izgleda, da to mnenje prevladuje tudi v vladi in med oboježenimi silami. Kajti delo za izdajanje politične zakonodaje pospešujejo. Po najnovejših poročilih je zakon o političnih strankah že skoro gotovo in po njem ne bo dovoljeno nastopanje političnim skupinam s totalitarnimi težnjami, novi volilni zakon bo pa vseboval popolni proporcionalni sistem. Kakor hitro bosta izdani ta zakona, bo vlada razpustila poslansko in senatno zbornico in po presnovi političnih strank po določilih novega zakona o političnih strankah razpisala splošne volitve. Te naj bi bile že decembra meseca t. l., po drugih verzijah pa marca prihodnjega leta.

Ostavka notranjega ministra

Notranji minister dr. Jorge Valter Perkins je v ponedeljek odstopil. Iz pisma, ki ga je poslal predsedniku dr. Guidu, je razvidno, da so obstojali med njim in ostalimi člani vlade različni pogledi na važna notranjepolitična vprašanja kot je n. pr. vprašanje državnega kongresa, ki ga ni mogoče pustiti v sedanjem stanju, kakor tudi o drugih vprašanjih, ki spadajo v resor notranjega ministrstva.

Za novega notranjega ministra je bil imenovan biv. poslanec dr. Carlos Adrogué, tudi član ljudske radikalne stranke. Dr. Adrogué je bil minister za pouk in pravosodje že v vladi osvobodilne revolucije. Na glasu je kot odločen protiperonist.

Spekulanti so delno politično krizo izkoristili ter so na ulice vrgli izmišljeno novico, da bo min. za gospodarstvo odstopil. Reakcija na borzi je bila takojšnja: dolar se je dvignil na 127 pesov. Ko je min. Alsogaray glasove o svoji ostavki zanimal, da ima mnogo bolj resnih opravkov, je začel dolar takoj padati in se je obdržal na 122. Min. Alsogaray je tudi naglasil, da imajo spekulanti na svoji strani važnega čimila: neumnost tistih, ki izmišljotnam nasedajo.

Pismo iz Australije

Brisbane, 3. junija

Letošnji Zbornik-Kolektor Svob. Slovenije je kakor ostala leta tudi letos šel med tukajšnje rojake. Dober tisk in papir z izbrano vsebino in slikami je vsekakor pripomogel, da so si ga stalno odjemalci, ki že vsako leto čakajo na njegov prihod, takoj nabavili. Nič čudnega! Saj ravno Zbornik iz leta v leto prinaša gradivo iz naše slovenske in jugoslovanske preteklosti, kar nam je bilo dosedaj prikrito, tako, da je marsikatera uganka rešena. Čestitati je izdajateljem za ves trud in žrtve, kajti ni šala leto za leto izdajati tako obsežno delo, ki mnogo pomeni na kulturnem področju med nami zamejskimi Slovenci. Upati je, da bodo izdajatelji s tem delom s pritegnitvijo novih moči nadaljevali.

Kako pa kaj mi Slovenci v glavnem mestu Queenslanda — Brisbanu? V nedeljo, 13. maja, smo imeli 7. letni občni zbor Planinke. Društvo je tako vstopilo v osmo življenjsko dobo. Volitve so izpadle, kakor je bilo pričakovati: večina starega odbora je ostala, vstopilo je le nekaj novih moči. Občni zbor je potekel v redu; pravo nasprotje prejšnjim letom, ko vsled raznih zapadov ni prišlo skoro do nobenega pravega zaključka.

V letošnjem letu je društvo priredilo že 5 družabnih večerov. V načrtu jih ima še 7. V decembru bosta kar dva, ker bo v avgustu odpadel. Zabave prirejamo v najeti dvorani v sredšču mesta, kajti sami pač še davno ne bomo zmogli lastne střehe; če bo sploh kdaj prišlo do izvedbe te zamisli. Tu nas je

le kakih sto, in še od teh se jih nekaj drži povsem ob strani. Ne zavedajo se svoje dolžnosti do skupnosti in naroda. Večina Slovencev je iz tistega dela Primorske in Goriške, ki je pripadel Jugoslaviji, le manjše število nas je iz predvojnne Slovenije. Razmerje med obema je prijateljsko.

Čeprav nas je malo, pa tudi v kulturno-prosvetnem oziru nečemo zaostajati za drugimi. Tako je meseca februarja izšla prva številka trimesečnega glasila društva „Obzorje“, ki naj služi za boljše povezavo med društvom in članstvom. List je razmnožen. Na 12 straneh ima poleg društvenih vestí tudi cerkveni oglasnik. V listu je dalje prostor za kulturo in prosveto, prav tako pa tudi zaglavje „Člani svetujejo“, v katerem so objavljena razna navodila in nasveti za vsakdanje življenje. Za veliko noč je izšla že druga številka. Ovitek vsake številke je v drugi barvi s sliko Bleda s cerkvijo na otoku ter s cvetom planike. Prihodnja številka bo izšla julija meseca. Izdajatelj in do sedanji urednik je g. Stane Sivec. Ni to prvi poizkus, da bi društvo imelo svoje glasilo, kajti isti urednik je že ob prvi društveni obletnici kot takratni tajnik izdal „Venec“. Izšel je v manjši nakladi in ga niso mogli dobiti vsi člani. Izdajanje lista je potem prenehalo, dokler ni naslednji tajnik uvidel, da brez tesnejše povezave članstva ni mogoč napredek društva. Začel je izdajati od časa do časa „Okrožnice“. Ko si je društvo nabavilo lastni razmnoževalni stroj, so Okrožnice izhajale vsak mesec. Pod novim tajništvom

so lanske leto prenehale izhajati in tako je sedanji tajnik prišel na misel izdajanja revije „Obzorje“. Za to, kar imamo sedaj, smo mu hvaležni.

Kakor za Božič smo tudi za Veliko noč imeli med seboj slovenskega duhovnika Rev. dr. I. Mikula, koroškega rojaka. Vedno se veselimo njegovega prihoda, saj pa tudi njegov dobrodušni pogovor mora razveseliti vsakega. K nam prihaja že peto leto. Prileti iz Sydneya. Božič in Velika noč so njegovi redni obiski, če mu čas dovoljuje, pa še kdaj med letom. Tako živimo v upanju, že v juniju. Rev. dr. Mikula deluje kot potujoči misijonar. Med Slovence zahaja že kako deseto leto. Prva leta je obiskoval Slovence po redko naseljenih krajih Zapadne Avstralije in v mestu Perthu, pozneje je bil premeščen v mesto Sydney in je njegovo področje Novi Južni Wales in Queensland. Zaradi velikih razdalj more na leto le enkrat še pogledati svoje prijatelje iz prvih let svojega delovanja v Avstraliji. Poleg njega imamo Slovenci v Avstraliji, kot znano, še tri duhovnike: p. Bernarda, urednika naših lepih „Misli“, od lanskega leta pa še p. Odila. Njuno delovanje je omejeno na milijon. skt Sydney, kjer je na tisoče raztresenih rojakov. Med rojaki v Melbourne deluje že nekaj let podjetni p. Bazilij in sicer za Viktorijo in Južno Avstralijo. Za Sydneyem je milijonsko mesto Melbourne največja slovenska postojanka v Avstraliji s svojim delovnim slovenskim klubom na čelu.

Morda bo še koga zanimala druga stran avstralskega življenja, zlasti kar se tiče vseljevanja. Vsled lanskega gospodarske krize, ko je vlada zelo ome-

jila podeljevanje bahčnih posojil, se je brezposelnost zelo nevarno dvignila. Vsled tega se je seveda zelo znižalo vseljevanje in je bilo eno najnižjih v zadnjih letih. Gospodarstveniki pravijo, da avstralska industrija še ni zadosti razvita, da bi zamogla zaposliti vse izučene novodošle obrtnike, ker n. mestniti za navadne delavce. Toda v zadnjih mesecih se je položaj zelo izboljšal. Vlada je opustila kontrolo nad podeljevanjem posojil, kar je imelo za posledico, da se je dvignil odstotek zaposlenih v lesno-hišni industriji na prejšnjo višino. Zvezna vlada je odobrila pokrajinski vladam milijonske kredite za izvajanje raznih javnih del. Tako se brezposelnost zmanjšuje, vendar ne s tako naglico, kakor je bilo pričakovati. Zlasti mladina ima po končanem študiju težave z zaposlitvijo.

Zanimivi so podatki o številu novopriseljencev v Avstralijo od oktobra 1945 leta naprej. Iz Italije je Avstralija sprejela 230.000 naseljencev, z Holandije 130.000, iz Nemčije 90.000, iz ostalih držav pa 1.700.000. Države z največjim številom izseljencev si prizadevajo, da bi tem ljudem Avstralija priznala njihovo strokovno usposobljenost, kakor jo priznava svojim državljanom, dalje pravico do prejemanja starostne, invalidske in vdovske podpore ter pravico do podelitve podpor za gradnjo hiš. Avstralija pa s svoje strani zahteva, da morajo biti novonaseljenci popolnoma zdravi in za delo sposobni.

V zadnjem času se avstralske oblasti zanimajo tudi za špance ter je avstralska vlada v Madridu odprla stalno emigrant. pisarno. Na splošno so vrata

Avstralije odprta vsem ljudem bele in polbele rase, tako tudi deželam Bližnjega Vzhoda do vključno Indije, za ostale rase pa zaprta, kajti že več kot 50 let stara politika „Bele Avstralije“ je še vedno v veljavi in se ne spremeni niti tedaj, če pride delavska stranka na vlado. Toda to politiko bodo morali spremeniti, ker to vedno glasneje zahtevajo cerkveni krogi, pa tudi gospodarski, zlasti v zadnjem času, ko se rahljšajo vezi vedno bolj z „materno državo“ Anglijo vsled njene namere, da bo vstopila v Skupni evropski trg. Avstralija se mora končno zavedati, da je njena usoda tesno povezana z usodo Jugovzhodne Azije, zlasti, odkar Indonezija zahteva zase Holandsko Novo Gvinejo in ni več daleč čas, ko bosta obe državi imeli skupno celinsko mejo. Tako se je že začela preusmerjati avstralska trgovina ter je navezala že zveze z novimi tržišči v državah Jugovzhodne Azije, Južne Amerike zlasti z Argentino, Čilom in Perujem, srednjeameriške države bo pa oktobra obiskala posebna avstralska trgovinska misija. Na ta način se misli Avstralija zavarovati za čas, ko bo Anglija vstopila v blok držav, ki sestavljajo Skupni evropski trg, in bo izgubila svoj tradicionalni trg, kakor Nova Zelandija. Poslabšanju trgovinskih zvez z Anglijo bo sledilo poslabšanje tudi političnih stikov. Tako že sedaj pravijo, da Avstralija postaja vedno manj angleška. Značilno je tudi, da je med tistimi, ki za pušajo Avstralijo največ Angležev. Bilo bi še kaj poročati. Pa naj ostane še za drugič. Sedaj naj tem vrstam sledi samo še pozdrav od

Janeza Primožiča.

Novice iz Slovenije

Spremembe na komunističnih vrhovih

Vodstvo jugoslovan. komunistov je partijcem v Sloveniji priredilo v soboto, 9. junija, nemilo presenečenje. Kar na hitro sta bila razrešena na sestanku ljudske skupščine vodilna člana slovenske komunistične hierarhije: predsednik ljudske skupščine LRS Miha Marinko in predsednik izvršnega sveta LRS Boris Kraigher. Marinkovo mesto je zasedla znana partijka predsednica Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Vida Tomšičeva, predsednik izvršnega sveta pa je postal dosed. podpredsednik tega sveta Viktor Avbelj.

Do teh sprememb je prišlo kot posledica Titovih groženj na nedavnem shodu v Splitu, da bo komunistična stranka znova odločno posegla v razvoj

gospodarskega življenja in odstranila sedanjo zmedo. Z drugimi besedami se to pravi, da je partija znova odkrila stopila iz ozadja v ospredje in se povrnila na stare komunistične metode: na vodstvo gospodarstva in političnega delovanja iz centralne v Beogradu. Tako so se komunisti znova razgalili s svojim desedanjim varanjem javnosti o svobodi, ki da jo imajo njihovi delavski sveti po tovarnah in drugih gospodarskih podjetjih.

Na praznik sv. Petra in Pavla bo ljubljanski nadškof msgr. Vovk podelil mašniško posvečenje 20 bogoslovcev, ki so letos dokončali bogoslovne študije. Od teh jih je 8 za ljubljansko nadškofijo, 2 za mariborsko škofijo, 7 za bivšo Primorsko, 3 pa so kapucini.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

Družinska sreča. V Lourdesu je bil 20. junija 1962 krščen Marko Komac, sin Slavka in Mimice Zončič. Za botra sta bila Sonja Golob in Vladimir Komac, župnik v Sovodnjah pri Gorici, ki ga je nadomestoval Marijan Rudež. Krstne obrede je opravil sammartinski slovenski dušni pastir g. Jože Jurak.

† Terezija Bodner. V starosti 66 let je v nedeljo, 24. junija, preminula v nemški bolnišnici Terezija Terček poročena Bodner. Živela je s svojim možem pri sinu v Chilaveru. Pokopali so jo naslednji dan na pokopališču v San Martinu, kjer je izvršil pogrebne obrede slovenski dušni pastir v San Martinu g. Jože Jurak, ki se je tudi na grobu s toplimi besedami poslovil od pokojnice.

† Angela Repič. Dne 18. junija je umrla v 60. letu starosti ga Angela Repič. K zadnjemu počitku so jo položili naslednjega dne na pokopališču Tigre. V Argentini zapuša sina in hčerko, katerima izrekamo sožalje, rajni pa želimo večni mir in pokoj.

SAN JUSTO

V nedeljo 17. junija je bil v prostorih Našega doma dobro obiskan članski sestanek sanjuškega odseka Slovenske fantovske zveze. Na sporderu je bilo predavanje podpredsednika Zedinjene Slovenije Franceta Perniška o temi: Slovenski fant v Argentini. Predavatelj je fante opozarjal na potrebo gojitve ljubezni in zvestobe do krščanstva in slovenstva, da bodo mogli te ideale posredovati tudi mladim in jih ohranjati tako za slovensko skupnost in vero. Za občni zbor osrednje organizacije so fantje izvolili tri delegate, na-

kar sta predsednik in športni referent poročala o kulturnem in športnem udejstvovanju članov. S pesmijo Mi legionarji je bil uspeš sestanek, kateremu je prisostvovalo okoli 40 fantov, zaključen.

MORON — CASTELAR

Ustanovni občni zbor odseka SFZ v Moronu. V nedeljo 17. junija se je vršil ustanovni občni zbor odseka SFZ na Slovenski pristavi v Moronu.

Pripravljalni odbor je pod vodstvom Francija Markeža sestavil osnutek pravi za odsek, seznam fantov iz okoliša Morona in predstavil kandidatno listo za novi odbor.

Pravila so bila sprejeta po nekaterih predlogih in nato so se pričele volitve. Rezultat je bil naslednji: Za predlagano listo je bilo 17 glasov, eden je bil proti in dva razveljavljena. Novi odbor sestavljajo:

Predsednik Ivo Majhen, tajnik Andrej Troha, blagajnik Matjaž Kunčič, gospodar Avgust Poglajen, kulturni referent Primož Benedičič, športni referent Božidar Vived in delegat za v zvezni odbor Franci Markež. V nadzorni odbor sta bila izvoljena Tone Rode in Tine Debeljak ml. Po pozdravih predstavnikov odsekov Ramos Mejia, San Justo, San Martina in predsednika SFZ J. Tomazina, se je novi predsednik zahvalil za izrečeno zoupnanje in pozval vse člane k sodelovanju, da bo odsek lahko uspešno vršil svojo nalogo med mladino v moronskem okolišu.

Ves potek občnega zbora se je vršil z zanimivo debato, kar je dokaz, da slovenska mladina čuti potrebo po orga-

nizaciji ki naj ji nudi vse to, kar med tukajšnjim okoljem ne more dobiti.

Z organiziranjem odseka v Moronu, je Slovenska fantovska zveza naredila nov korak k reorganizaciji in prenovitvi organizacije.

RAMOS MEJIA

V soboto, 9. junija, smo imeli v Slomškovem domu III. redni prosvetni večer. G. Jože Jurak nas je s pomočjo slik povedel v prelepe evropske dežele in nas seznanil z mnogimi kraji skoro vseh svobodnih držav v Evropi. Za izvajanja je žel toplo priznanje.

V nedeljo, 10. junija, pa se je v istih prostorih vršil ob lepi udeležbi sestane solastnikov Slomškovega doma. Sestanek je vodil predsednik Janez Brula, ki je po uvodnih besedah podal besedo finančnemu referentu Tonetu Marinu. Poročilo finančnega referenta je poleg drugega obsegalo tudi predlog odbora za finančno ureditev odnosov med za. drugo „Castelli“ in organizacijo Slomškovega doma. Po odmoru se je razvila živahna debata o poročilu in predlogu. Zlasti k vprašanju o razpisu novih delnic in doplačilu še neplačanih deležev je poseglo v razgovor več članov. Zaključek razgovora je privedel do sklepa: do 15. julija je še čas za vpis novih delnic; vsi tisti, ki pa delnice plačujejo na obroke, naj doplačajo razliko do konca julija 1962. Rok za doplačilo neizpolnjenih deležev bo podaljšal odbor le tistim, ki v tem času res ne morejo izpolniti te obveznosti.

Finančni referent Marin je nadalje omenil veliko vrednost zemljišča, ki stalno pridobiva na ceni. Vsaka delnica je sedaj vredna vsaj 36% več. Pozval je vse člane, naj se poslužijo poziva za vpis novih deležev.

Predsednik je nato načel še nekatere točke notranje ureditve. Soglasno je bil sprejet predlog odbora, da se zidana stena med dvoranico in društveno sobo zamenja s premakljivo leseno steno. Tako bi imeli prostor vsaj za manjše prireditve, ker je sedanji, zlasti za prosvetne večere, premajhen.

Pri slučajnostih se je pojasnilo še nekaj manjših vprašanj v zvezi s šolskim tečajem. Po sestanku se je že več članov prijavilo za nakup novih deležev in prodajo rife. Večina je nato v prijetni družbi pri skupnem asadu preživela lep nedeljski popoldan.

SAN MARTIN

Sestanek članov in članic Slovenskega doma v San Martinu se je vršil v nedeljo, 17. junija, dopoldne v prostorih doma. Vodil ga je predsednik Leopold Novak, ki je pozdravil vse navzoče in utemeljil potrebo po sklicanju tega sestanka; odbor stoji pred novimi nalogami, kajti potrebno je izpolniti

naprave v domu, nakupiti razno pohištvo, plačati dolgeve in misliti na dvorano, ki jo Slovenci v San Martinu nujno potrebujejo. Odbor želi, da vse članstvo sodeluje pri reševanju teh vprašanj. Karel Uršič, ki vrši funkcijo gospodarja, je poročal, katere premične posode dom in zlasti, kaj so nabavili v času od zadnjega članskega sestanka. Posebno zahvalo je naslovil na tiste, ki so darovali bodisi denar bodisi razne predmete za dom ali ki so opravili brezplačno razna dela v domu. Blagajnik Franc Lebnik je podal podrobno blagajniško poročilo: omenil je vse dohodke in vse izdatke doma in povedal, da znaša dolg na hiši \$ 450.000,—, razni drugi dolgi pa znašajo \$ 93.337,—. Poravnava teh dolgov in izpolnitev raznih naprav v domu je mogoča samo, ako vsak član podpiše in vplača vsaj dva deleža po \$ 1000,— t. j. skupaj \$ 2.000,—. V debati so razni govorniki potrdili blagajniškovo misel in je bil sprejet sklep, da se pozovejo člani, ki so vplačali en delež, da naj vplačajo še en delež. Rudolf Smersu, ki pomaga odboru kot pravni svetovalec, je prečital važnejša mesta iz kupne pogodbe (escritura) in povedal, v kakšnem stadiju se nahaja pridobitev pravne osebnosti za dom, ki ima pravno obliko zadruge. Prof. Alojzij Zupan, kulturni referent doma, je podal poročilo o kulturnem delu doma oz. organizacij, ki delujejo v sklopu doma. Zlasti je poudaril pomen sporazuma, ki je bil sklenjen med Zedinjeno Slovenijo in vsemi slovenskimi domovi v Velikem Buencsu. Tone Kovač, predsednik odbora za prireditve tombole, je razložil ves načrt za tombolo, ki bo 7. oktobra in pri kateri bo glavni dobiček avto. Pozval je vse članstvo, da naj vsakdo kupi vsaj pet tablic in da naj jih tudi poskuša čim več razpečati med svojimi znanci in prijatelji. Okoli 12 je predsednik doma Novak zaključil lepo obiskani in lepo uspešni članski sestanek.

CARAPACHAY

Slovenski dom v Carapachay

Se je pridružil vrsti slovenskih domov v kulturnem in družbenem delovanju. V nedeljo, 17. junija, je priredil prirčno spominsko proslavo žrtvam komunistične revolucije in vrujenim domobrancem. Prisrčna je bila zato, ker so jo izvedli otroci iz šolskega tečaja pod vodstvom g. Pirca.

Sporod je bil sestavljen iz deklamacij in recitacij, zlasti Balantičeva poezija je napravila na prisotne globok vtis. Vmes so vsi otroci iz tečaja zapeli nekaj narodnih pesmic, za konec so pa zberno recitali iz Jeremija Kalina Črne maše, zaključila je pa proslava pesem „Oče, mati“, zapeta od vseh navzočih.

Vsak teden ena

PA NE POJDEM PREK POLJAN

Josip Murn-Aleksandrov

Pa ne pojdem prek poljan,
je v poljani črni vran,
je v poljani noč in dan.

Jaz bojim se ga močno,
črno vranje oko,
črna slutnja gre z meno.

Ah, v tujini bodem pal,
vran oči mi izkljuval,
krakal bo, ne žaloval.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Prof. Mirko Filej umrl

Goriške Slovence je zadel hud udarec. Na binkošno nedeljo zvečer, t. j. dne 10. t. m., je umrl na posledicah operacije, ki jo je zahtevala zavratna bolezen, stolni organist, profesor petja na slovenskem učiteljskem, rektor cerkve sv. Ivana v Gorici, škofijski delegat za cerkvene zbore, znanj slovenski dirigent in skladatelj prof. Mirko Filej. K zadnjemu počitku so ga položili s pogrebno mašo v stolnici v tork, dne 12. junija. Pogrebno mašo je imel stolni prošt msgr. Soranzo, na koro so peli pevci iz cerkve sv. Ignacija, ki jih je vodil pok. prof. Filej, Perosijev Requiem. Pred mašo in po končanih obredih pa so združeni pevski zbori zapeli dve slovenski žalostinki.

Na pokopališču se je od rajnega prof. Fileja prvi poslovil dr. Anton Kacin v imenu goriških prosvetnih delavcev, za njim dr. Škerl v imenu tržaške duhovščine, v imenu koroških Slovencev je govoril dr. Valentin Inzko, za njim pa pokojnikov rojak šolskani dekan Simčič. Poslovilne besede mu je govoril v imenu duhovščine iz Jugoslavije. Zadnji govornik je bil prof. Jože Peterlin. Od rajnega profesorja se je poslovil v imenu Slov. kat. prosvete v Trstu.

Pok. Fileja so položili na pokopališču v skupno grobnico duhovnikov. Goriški Slovenci mislijo kasneje njegove posmrtno ostanke prenesti v nov grob in na njem zaslužnemu slovenskemu javnemu in kulturnemu delavcu postaviti dostojen spomenik.

Zahtevni kritik bi našel kako hibo v izvedbi programa, toda ob dejstvu, da so ga izvajali otroci, ki prihajajo le vsako soboto za par ur v tečaj, je moral biti poslušalec le zadovoljen. Vsi tako radi poslušamo otroke, ki so večkrat nerodni in v izražanju, na drugi strani pa tako prisrčni.

G. Pirca prav iskreno čestitam k uspehom, ki jih ima v šolskem tečaju in se mu prav tako zahvaljujemo za njegov trud z našo mladino, od katere pričakujemo kmalu spet kakšen nastop!

Od La Plate do Zile, od Sv. Lorencea do Soce

Pismo Ameriški domovini, Katoliškemu glasu, Našemu tedniku, Demokraciji in Mislim

II.

V prvem pismu smo dejali, da bodo prihodnji objavljena pisma otrok slovenskih staršev iz Argentine slovenskim otrokom na Koroškem, Goriškem, Tržaškem. Naj danes prvi dopisniki, vsi učenci zadnjega letnika slovenskega tečaja dr. Franceta Prešerna v Moronu, zaorjejo ledino in presekajo led. Razen nujnih popravkov slovničnega značaja bo vsebina ostala taka, kakor so jo zapisali dopisniki (šli bomo po abecednem redu).

Neznanemu učencu!

Jutri, 20. maja, bo blagoslovitev šolske zastave. Peli bomo slovensko himno in dve pesmi. Blagoslovil bo zastavo gospod katehet našega tečaja. Doma mami pomagam, včasih ji pomagam ali pomagam. Vsako soboto grem v slovensko šolo, med tednom pa v argentinsko. Mama mi pomaga pri učenju in pisanju nalog. V šoli mi gre dobro, gospodična nas je že veliko naučila. Ali gre Tebi dobro? Imam tudi dva brata in sestro, jaz sem najstarejši. En brat bo imel eno leto, drugi pa ima štiri leta, moja sestra pa devet. Vesel sem, če pride ta teta ali stric na obisk, ker mi prineseta bonbone. Rad gledam pokrajinske slike z Gorenjske, Notranjske, Dolenjske, Stajerske in Koroške. Moj stari ata je bil rojen na Koroškem. Piše se Majer in njegovi bratje še živijo ob Vrbskem jezeru. Pri sv. birmi sem ga izbral za botra — pa mi je postal uro.

Lepo Te pozdravlja

Tomaz Debevec, Laniš y Peguy, Morón FNDFS, Pcia. Buenos Aires
Neznani prijateljici!
Gotovo se boš začudila, ko boš brala tole pismo iz daljne Argentine.

Rada bi Ti malo opisala, kako je tukaj pri nas. Tu se že mraz začneja, zadnji teden je bil že kar mrzel. Pri vas pozimi pada sneg, tukaj pa ga ni, zato ga tudi še nisem nikoli videla.

Obiskujem že zadnje leto ljudske šole. Zavod se imenuje „Presveto Srce Jezusovo“. V tem zavodu poučujejo sestre. Hodim tudi v slovensko šolo. Ta je prav blizu naše hiše. Tečaj se imenuje po največjem slovenskem pesniku „Tečaj dr. Franceta Prešerna“.

Imam tudi še tri brate in eno sestro. Dva brata sta mlajša kot jaz, hodita tudi v slovensko in argentinsko šolo.

Kraj, v katerem živim, je zelo daleč od glavnega mesta.

Tudi mene zanima, kako se imaš Ti. Kje živiš? Kam hodiš v šolo? Ali imaš daleč? Imaš še kakšnega brata ali sestro?

S tem končam in Te prosim, da bi mi kmalu odgovorila na to pismo.

Lepo Te pozdravlja Tvoja neznana prijateljica

Kristina Golob, Montes 1883, Castelar FNDFS, Buenos Aires

Neznanemu prijatelju!

Dragi prijatelj, ko boš to pismo bral, se boš gotovo začudil, odkod prihaja. Iz Argentine — tu je moj dom! Gotovo Te zanima, kako je tukaj.

Jaz sem rojen v Argentini, star sem enajst let in hodim v peti razred osnovne šole. V šolo se vozim z omnibusom. V šoli se učimo v španskem jeziku. Ob sobotah imamo tudi slovensko šolo, da se učimo slovensko pisati in govoriti. Doma govori-mo samo slovensko.

Imam še dva brata in dve sestri. Moji starši so doma iz Slovenije. Ata dela v barvarni blaga.

Ko boš tole pismo bral, Te prosim, da mi kmalu odgovoriš. Tudi mene zanima, kje živiš, kako se imaš. Pri vas je sedaj gotovo lepo, ker je pomlad, pri nas pa prihaja zima. Letni časi so tukaj ravno drugače kakor v Evropi. Ko bo pri Vas poletje, bo tukaj zima. Snega še nisem videl, tudi gore ne, ker tukaj je samo ravnina.

Lepo Te pozdravlja Tvoj prijatelj Leopold Golob, Montes 1883, Castelar FNDFS, Buenos Aires

Dragi neznani prijatelj!

Gotovo se boš začudil, ko boš prejel tole pismo, ki Ti ga piše slovenski fantič iz daljne Argentine. Ime mi je Rudi. Star sem dvanaest let. Hodim v peti razred argentinske šole. Ob sobotah obiskujem slovensko šolo. Kjer spoznavam lepote Slovenije. Vsako prvo soboto v mesecu imamo pa tudi sveto mašo s skupnim svetim obhajilom.

Imam pa tudi enega brata, ki je mlajši od mene. Ime mu je Franci. Tu okoli nas je veliko slovenskih otrok. Naš dom je blizu slovenske Pristave. Na Pristavi imamo vsako leto več prireditev, kjer se zbere do dva tisoč Slovencev. Bratec in jaz z drugimi nastopamo pri telodvabi s vrstnimi vajami. Je zelo lepo. Mi spadamo pod mesto Castelar, glavno mesto je pa tu Buenos Aires. Je zelo veliko. Razen drugih zanimivosti ima tudi veliko pristanišče, kamor prihajajo ladje iz vsega sveta. Na drugem koncu, dokaj ven iz mesta, je pa veliko, zelo moderno letališče, kjer pristajajo letala najbolj modernih tipov. Bil sem že večkrat tam s starši. Od tam je lep razgled.

Vidiš, dragi prijatelj, veliko sem Ti opisal, sedaj pa želim, da še Ti meni opišeš malo Vaše življenje tam na lepem Koroškem. Gotovo si boš

misli: hm, kako pa ta fantič ve, da je tu lepo. Za to se moramo pa zahvaliti gospodu župniku Zaletelu, ki nam je kazal slike.

Prisrčne pozdrave Tebi in vsem Tvojim domačim, Tvoj neznani prijatelj

Rudi Gričar, Zapiola 1833, Castelar FNDFS, Buenos Aires

Naj bo za danes dovolj dopisnikov. Pa še malo prejetih pism objavimo. To pot dva, da ne bo predolgo.

Cita iz Rut Mariji v Buenos Aires

(že drugo pismo!)

Za Tvoje pismo, ki me je zelo razveselilo, se Ti prav srčno zahvalim. Kako daleč imaš Ti v šolo? Upam, da nimaš tako daleč kakor jaz. Gospod Vinko Zaletel nam večkrat kaže svoje slike o Argentini. Res lepo je pri vas. Jaz hodim v nemško šolo, doma pa slovensko govorimo. Jaz hodim tudi v slovensko šolo, ki je zame sicer težka. Kako rada bi bila pri vas, ko ni snega. Pri nas ga je letos pol metra padlo. Upam, da si Ti zdrava in Tvoji bratje in sestre tudi. Tudi jaz Ti pošiljam sliko (od birme), da me boš poznala. In tudi Ti mi eno pošlji.

Prisrčno pozdravljam Tebe in sestre in bartece in mamico in atka

Cita

Terezika iz Vogrč Anici v Buenos Aires

Naš gospod župnik so pripovedovali, da so bili v Vašem kraju. Pripovedovali so, da v Vašem kraju ne poznate snega. Jaz imam zelo blizu v cerkev in šolo. Zato tudi rada hodim. V sobotah imamo v župnišču Marijin vrtec, kjer pojmemo. Gospod župnik nam kažejo slike in pripovedujejo marsikaj lepega. Sedaj v jeseni zmrzne zunan vsa narava in z njo tudi voda. Kjer je prej bila voda, je sedaj zamrznilo, da drži človeka. Sedaj se mi otroci drsamo po ledu. Po šoli se zbere velika množica otrok na ledu. To nam prinaša veliko ve-

selje. Včasih se gremo pa tudi smučati. Po južini se zberemo na bližnjem hribu in se sankamo do večera. Zvečer se vrnemo vsi premeženi in lačni domov. Doma nas čaka topla večerja.

Prosim, piši mi tudi Ti. Lepo te pozdravlja Terezika.

Za konec pa še Marijanov odgovor Francu Mucku v Dobrovo:

Dragi neznani prijatelj!

Zelo sva bila vesela z bratom Tvojega pisma, za katero prav lepa hvala.

Oprosti zamudi, da tako kasno odgovorjam. Ludvik Anton je moj brat, jaz sem pa Marijan, ki Ti odgovorjam na pismo Ludviku, kajti njega sedaj ni doma. Je v slovenskem zavodu v Adrogué že od 1. aprila dalje, ko se je začela šola. Omenjaš gospoda župnika Zaletela, da kažejo slike naše nove domovine, ki je tako oddaljena od Vas. Tudi pri nas so kazali slike iz lepe Koroške, ki so nam vsem bile zelo všeč, saj je Koroška tudi rojstna dežela mojega brata Ludvika. Naši starši večkrat pripovedujejo o lepota Slovenije in Koroške, kjer so živeli tri leta kot begunci.

Vsako soboto imamo tudi slovensko šolo, kjer se učimo slovensko. Spoznavamo lepoto rodne zemlje naših staršev. Tudi gospoda kateheta imamo, ki nas uči verouk v slovenskem jeziku. Naši starši so trinajst let tukaj, pa so še vedno zavedni Slovenci in tako tudi nas učijo.

Čez teden hodimo v argentinsko šolo. Jaz hodim v farno. Moj brat Ludvik je pa sedaj v slovenskem zavodu, ki se imenuje Škofov zavod.

Pri nas v družini je pet otrok, mi dva z Ludvikom in tri sestre. Ata ima svojo delavnico, kjer je zaposlenih osem ljudi. Temu pravijo tukaj fabrika.

Prosim Te, da še kaj pišeš.

Lepe pozdrave Ti pošilja

Marijan Kopač, Tucumán 1590, Castelar FNDFS, Buenos Aires

SLOVENCI PO SVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE

Pri fari Marije Vnebovzete so imeli 20. maja velik praznik. Tega dne so farani proslavili 10-letnico, odkar je prišel na to farno sedanji župnik g. Matija Jager, spominjali se pa tudi vsega dela, ki je bilo v teh desetih letih opravljeno — tako zlasti zgraditev nove cerkve in razširitev in moderna oprema farne šole. To veliko delo, poleg vseh ostalih skrbi v fari, je bilo opravljeno pod vodstvom g. župnika Jagra. Na predvečer slavnosti so fantje napravili g. župniku podoknico, naslednji dan, v nedeljo, 20. maja ob osmih zjutraj je g. župnik Matija Jager imel mašo za farane z zahvalno pesmijo. Popoldne ob petih so bile v cerkvi slovesne pete litanije. Matere božje, nato pa v cerkveni dvorani banket, na katerem sta bila slavnostna govornika dr. Miha Krek in Joe Brodnick. Med slavnostno večerjo so nastopili na odru tudi otroci s pevsкими točkami. Prav tako cerkveni pevski zbor Hirijska. K 10-letnemu jubileju g. župnika Jagra čestita tudi Svobodna Slovenija ter mu iskreno želi, da bi Bog še naprej spremljal s svojim blagoslovom vse njegovo delo v fari in med slovensko skupnostjo v Z.D.A.

PRIREDITVE

Julij

Sobota 7. V. kult. večer SKA; ulica Sarandi 41, Cap. Federal. Predaval Al. Geržinič o kulturnih vrednotah. Nedelja 1. Ob 16. uri v društveni dvorani v Slovenski vasi roditeljski sestanek Društva Slovenska vas. Predavatelj dr. Al. Starec.

Sobota 7. V Slovenski vasi ob 20. uri vprizoritev Lipahove veseligre Glavni dobitek. — V Slomškovem domu sestanek o slovenskih narodnih nošah.

Nedelja 8. V Slovenski vasi ob 15.30 ponovitev uprizoritve Glavnega dobitka.

Na Slovenski pristavi Morón-Castelar ob 18. nadaljevanje predavanja g. Juraka o vtihs s potovanja po Evropi.

V Slomškovem domu čajanka SFZ. V Našem domu v San Justu kolone, začetek ob 10. uri dop.

Sobota 14. Prosvetni večer v Slomškovem domu.

Sobota 28. V Slomškovem domu prosvetni večer. V Slovenskem domu v San Martinu kolone.

OBVESTILA

V Slomškovem domu v Ramos Mejia bo v soboto, 30. junija ob 19.30 kulturni večer, združen z razstavo umetniških del, določenih za dobitek pri loteriji SKA. O potrebnosti kulturnega dela in o razstavljenih delih bosta govorila gg. dr. Tine Debeljak in Marijan Marolt.

V. kulturni večer SKA bo v soboto, 7. julija, ob 7 pri Bullrichu, Sarandi 41, Capital. Predaval bo g. prof. Lojze Geržinič o kulturnih vrednotah. Velicina in tragika kulturnega dela.

Društvo Slovenska vas priredi v nedeljo 1. julija v društveni dvorani ob 4. popoldne roditeljski sestanek. Predaval bo dr. Al. Starec.

Po Procesiji sv. R. T. bo v Slomškovem domu na razpolago kosilo. Vabimo posebno rojake iz oddaljenih krajev, da se poslužijo ugodnosti. Dobrodošli!

Slovenski dom v San Martinu obvešča rojake, da bo imel 28. julija KOLINE, na katere že danes vse vabimo.

Na slovenski Pristavi bomo imeli v nedeljo, 7. julija, ob 4 popoldne 2. prosvetno predavanje, na katerem bo g.

Jurak nadaljeval svoj potopis po Evropi. Vsi lepo vabljeni!

Za kritje nujnih obveznosti in za izboljšanje prostorov, je odbor Slomškovega doma organiziral rifo, katere glavni dobitek je 10.000 v gotovini. Cena srečki je 10 pesov. Poskusite svojo srečo, obenem pa podprete Slomškov dom!

SLOVENSKI TISK V AEGRTINI

Duhovno življenje. Junij. Vsečina: Dolgost križa (J. R.); Koncil bo prinesel novo luč; Med Slovenci v Kanadi; Srečanje z Bogom (Dr. Alojzij Šuštar); B'noštne kvatre (priredil Fr. Bergant); Ob 20-letnici slovenskih mučencev; Dva krat je bila v Rusiji (Ruda Jurčec); Bog in trpeči (Alojzij Košmerlj); Glas iz Rima; Legenda o vojaku Boštjanu (priredil Jože Jurak); Na vprašanja je treba odgovorjati; Pogovor o igri (B. R.); Mladinska anketa; Od Vzhoda do Zahoda; Starši, bodočnost Cerkve je v vaši hiši! (Miha Žužek); Ni nevarnosti za prehrano ljudi (priredil Gregor Mali); Quo vadis (S'enkiewicz); 4. filmski festival v Mar del Platj (J. R.); Med nami v Argentini; Primorske vesti; Tri zaobljube (Janez Jalen). Priloga: Božje stezice.

Katoliški misijoni. Junij. Vsečina: Ali naj ostanejo ali gredo (J. M.); Cerkev in kultura na Japonskem (priredil I. J.); Na poti k občestvenemu človeku; Dijakon Matevž Pušingathil iz Indije (Karel Wolbang); Zakaj sem se vrnil v krščanstvo?; Novice iz Tanganjike (Emil Čuk); Po misijonskem svetu; Znamkanski kotiček; Naslovi slovenskih misijonarjev; Poročilo o skladu 1961 za vse slovenske misijonarje.

Vestnik slov. profkomunist. borcev. Štev. 5.6. Vsečina: Slovenska narodna vojska; Po šestnajstih letih (France Kristof); Ob 20-letnici; Grmade v Gorjancih (France Grum-Ivan Korošec); 1942—1962; Gradivo k Vetrinju (Dr. Fr. Bajlec); Družina Žerovnik (Rožnodolski); f. Niko Šivic (Ing. A. M.); Borci pišejo; Gradivo k Vetrinjski tragediji; Gradivo k Turjaku.

VEČ SLOVENSKIH NARODNIH NOŠ

Zelo radi bi dosegli, da bi slovenska narodna noša v slovenskih svečanih trenutkih prihajala čimbolj do veljave. Zato smo mnenja, da bi bilo dobro, da bi se skupno zavzeli za njeno nabavo in razširitev. V ta namen sklicuje Kulturni odsek Zedinjene Slovenije sestanek v soboto, 7. julija, ob 7 zvečer v prostorih Slomškovega doma v Ramos Mejia. — Na sestanku bo najprej predavala ga. Danica Petričkova o pestrosti narodnih noš po vsem slovenskem ozemlju. Nad 50 skopičljivih slik bo spremljalo predavanje. Nato bo ga. Lojzka Čečeva poročala o pripravah za skupno nabavo blaga, o strokovniku za moške, ženske in otroške noše ter o skupnem krojenju in vezenju pod vodstvom strokovnjakinje.

Slovenke in Slovenci vabimo, da si omislijo lastno in pravo slovensko narodno nošo. Čim več bo zainteresov, tem cenejša bo tudi nabava blaga in ostalih potrebščin zanj, slovenske prireditve bodo pa z nastopom velikega števila mož, fantov, deklet ter žena in otrok v narodnih nošah samo še pridobile na sijaju.

Zato vsi vljudno vabljeni na sestanek v Slomškov dom.

Najboljši klavec, počasni okrogli klobase, izvrstna vina

so poroki za prave slovenske

KOLINE V SAN JUSTU

v nedeljo, dne 8. julija 1962

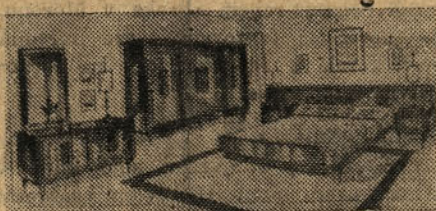
Pristne domače krvavice z zeljem, pečenice in svinjska pečenka. Sodeluje orkester „DONAU MELODY“ — Nagradno kegljanje.

Naš dom, z. z. o. z.,

San Justo, Hip. Yrigoyen 2756

Pričetek ob 10 dopoldne

ZENINI — NEVESTE!

Kjer stanovanje opremi Rado, veselo je staro in mlado!

LOS ANDES — RADOVAN SOBAN
Blanco Encalada 261 Villa Madero

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Kdor želi svoje prihranke naložiti varno in na obresti, lahko to stori tudi pri

SLOVENSKI TRGOVSKI DRUŽBI
BRATOV MAVRIČ

edina lastnika

Jože in Metod Mavrič

H. Almeyra 498 Villa Libertad

esq. Av. 3 de Febrero San Martín

T. E.: 750-1674

750-5437

Naše geslo je:

Sigurna garancija in točno izplačilo

SLOV. DOM V SAN MARTINU

Obveščamo vso slovensko javnost, da bomo imeli dne 7. oktobra t. l.

VELIKO TOMBOLO

pri kateri bo glavni dobitek

AVTO

Tombolske tablice so od danes naprej na razpolago v Slovenskem domu v San Martinu ter v vseh slovenskih domovih.

Upravni odbor Slovenske pristave razpisuje mesto

HIŠNIKA(CE)

na Pristavi v Castelarju

Prednost ima zakonski par ali manjša družina, ki bi imela veselje do gostinskega obrata (sobota, nedelja)

Pismene ponudbe na upravni odbor Slovenske pristave, Ramón Falcón 4158, Capital Federal

NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO

ČE ŽELITE IMETI LASTEN DOM

Vam MI CASA S. A. INSTITUCION DE AHORRO Y PRESTAMO omogoči nakup ali zidavo hiše oziroma stanovanja kjerkoli v državi po ugodnih in zanesljivih pogojih. Proračuni financiranja so prilagodljivi vsakršni zmogljivosti interesenta. Podrobnosti Vam pojasnimo, čm pošljete izpolnjeni kupon na naslov zastopnika za slovenske rojake: ROBERT PETRIČEK ml., 3 de febrero 2340.III/A, Buenos Aires ali na MI CASA S. A., Esmeralda 320-I, Capital.

KUPON

Ime in priimek Kraj
Naslov
Kraj, kjer želite živeti
Kaj Vas zanima (hiša, stanovanje i. p.)
Koliko prostorov potrebujete
Kakšno vsoto bi lahko odplačevali mesečno
Kdaj Vas lahko obišče naš zastopnik

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je dne 24. junija t. l. Vsemogočni poklical k sebi našo predobro mamo, staro mamo, gospo

TEREZIJO BODNER

Pokopali smo jo dne 25. junija na pokopališču v San Martinu. Bog bodi milostljiv njeni dobri duši.

Sv. maša zadušnica bo brana 15. julija ob 8.30 ob priliki slovenske maše v San Martinu.

Zaluječi: soprog Anton, sin Anton z ženo Miroslavo in vnukoma Andrejem in Zdenko ter ostalo sorodstvo v Sloveniji in Avstriji

IVAN PREGELJ

Otroci sonca

Sence so se nagnile. Godec Peter se je truden in od žganja omočen zavlekel na seno in spi. Studentje, Francetovi drugovi, hočejo domov pa jemljejo od tete Katre slovo. Napojila jih je z mostom in svinine jim je narezala. Deklet naj jih pospremita, hoče oblastno Jože, vsaj do fare, da bo dal za polič vina. Kajpada bi ugovarjala teta. Pa so poredni fantje po dva in dva pograbil dekletki pa se zapodili kar zviška po lazu, da Polonica vrešči kot sraka, in Marija trdno sramežljivo prosi in roti: „Nikar, Lojze! Matija, padli bomo.“ In ko stoji: „Ali sta znorela? Dajta no, imejta pamet!“ In fantina sta kar na mah vsa trda; kakor žebelj v peti; France jima privošč, da sta bila nerodna.

Že z mrakom se vrača z dekletoma, zastaja z Marijo, ker je stekla nepočakana Polonica k pohabljenemu Matijetu naprej. Pa najde dijaški fant besedo: če ne bo Marija huda pa žalostna, da bi jo nekaj vprašal. A dekle, naj le vpraša. On, kako je kaj z njo pa Lomnjana. Ona prebujena in nestrpno, ali ji je kako pošto prinesel. Pošte da nobene, a da bi rad vedel, ali se Marija ni boji, da si bo delničar prebral. Kako prebral? osupne dekle. Dijak vidi, da je pobledela in da j drhtijo ustnice. Pa prosi:

„Marija! Ne zameri! Saj ne vem nič, saj ga ne tožim.“

„Povej!“ hoče ona odločno, toplo in krčevito obenem. On:

„Lomnjana je na okoli.“

Nato se čudi. Ne besede ne zine dekle. Tudi prvotnega nemira ni več videti. Le vse obličje ji je prevleklo nekaj nevidnega, da je ne bi spoznal. Dijaka obide prestrašno občutje: obraz ji je ubilo.

„Marija,“ zastoče, „če je pa tak, to ni bil vreden.“

Ujame jo za roko. Tako hodita molče. Strašno sope dekle. Ko sta blizu doma, spregovori:

„Nič ne pravi nikomur!“

Ni več je n' na spregled tisti večer. Pa je on zato ves pri njej. Vso noč ne spi, trpi in je srečen. Ves pijač je njeno težke žalosti in zadnje prošnje, da naj vsta sama in naj ne pravi ničesar nikomur...

Ko je drugi dan po maši odhajal, Marije ni bilo na spregled. Pa se ni čudil, da mu ni hudo. Ni vedel namreč, da je dolgo ne bo videl. Verjel je, da ji bo posled čim dlje tem bliže... Dokler bosta vedela sama in ne bo ničesar povedal...

Za tem pa mu je prešlo devet let. Ves ta čas ga ni bilo nič v obisko k

botri Katri. Sprva je tako naneslo, poslej pa maral ni iti. Ni si prav upal, ker ni bil ustregel pobožni želji kmetiške žene, da bi mašo pel, kakor so to storili njegovi drugovi, Matija, Lojze in Jože. V tujem, daljnem mestu je odmrli domu ob težkem učenju in s trpkim trudom za vsakdanji kruh. Malo je izvedel, kaj se tam godi. Pozabl pa ni iz vdanega hrepenenja si je kupil citre. Močno so mu bile v tolažbo, ko se je privadil nanje. Iz pesmi, ki jih je pel se mu je povračal vonj daljin, sopoti, prigradca lazov, roženkravt, njegova in Marijina skrivnost. Šele ko je doščitiral in ko so bili njegovi sošolci že nekaj let kaplani v domačih krajih, je navezal neve stike in obnovil staro znanje. Jože, Matija in Lojze, vsi hkrati in vsak zase so ga obveščali, a skopo, kakor da so pomenjeni. Vabili so, naj kar pride, se zglaš, da bo sam videl pa slišal. Pa ga je obšla neka topa trma, nekakšno bolno prepričanje, da so se mu odtujili; zato ni hotel iti, dokler ni začelo sketati pri srcu kakor rana, ki ne je vneta. Remember!

Pred tedni pa je dobil službo v trgu odstranjen s potniških svetov in se za s'lo odmašil. Nekaj poti je bil ta čas že napravil v hribe do razvodja, odkodar je mogel videti v Sopotu. Tedaj ga je kar prijel in se je odločl. Stopil je v gostilno pri cesti, si dal naliti steklenico domačega žganja in narezati presne gnjati. Nato pa hajdi čez laz in log ves

ljubi dan. Čudovita mu je bila ta pot vzdolž jesenskih bregov, mimo umirjenih in kot sama lekarna zdravih gorskih studencev. V samih venjah in sijajinah, Jurčič! Les bi se bil prišel učiti, kakor Tavčar. Iz klanca v klanec, iz ovinka v ovinek so mu oživljali vedno bolj čilo davni spomini: mušketirstvo v družbi z Jožo, Matijem in Lojzetom, mlada radost, neprebujena zaljubljenost, vonj so. polov, duša te zemlje, zastrta lepota lekliških življenj. In pa robatost, ki se sama sebe ne sliši.

Popotni se spominja in kara: Zakaj sem tedaj Jožo opsoval, da je pujs, ko je omenil tisto maslo. Tudi taka pamet je iz neke dobrote, atavistična lepota nečesa otroškega, ki se, bogvedi kako, oglaš v tej naši krvi in misli. Joža! Smešno občutljiv sem bil tedaj in si me pohujšal. Ker sem žensko le sanjal, lepoto tako, ki je ni. Zdaj vem, da je lepota, pa me iz nedozorelih dečaskih sanj, marveč taka kakor v klasu in roži, tako, kakor jo je ustvaril Bog sam, pa prav v ženi zdravi, lepi in dobri, v cvetu za roža in vrt rodovom, ki klijejo iz nje in poje venomer Bogu najlepši psalm in hvalnico.

Tako hodi popotni in se kratkočasi s spomini na robato anekdotičnost teh gora. Kar vidi: kako naj jo tisti Miha tistemu Pavletu ugane pa ga ovadi, če ga sme; kako uje, vesel godec Peter, Poljanskim kmetom za polič vina drži, naj ga z loparjem; kako sopotniški

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
T. E. 69-9503
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentno \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

SLOV. PLANINSKO DRUŠTVO

vabi vse rojake na

DRUŽABNI VECER

dne 14. julija 1962

Dvorana kluba Excelsior, Santos Lugares, ulica Patricios 457

Orkester MOULIN ROUGE

(Nadaljevanje prihodnjč.)